

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter varščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 92

Sreda, 20. novembra 1935

Leto X

8.3 milijona glasov za angleško delavsko stranko

Angleška delavska stranka je pridobila 100 mandatov, konservativci so izgubili 67 mandatov, liberalci so poraženi.

Volitve v angleški parlament (spodnjo zbornico) so se izvršile v četrtek, dne 14. novembra. Rezultat

volitev v 604 od 615 volilnih okrajih (vsak volilni okraj voli po enega poslanca) izgleda takole:

teh volitvah padli za 1.460.778 glasov in izgubili 89 mandatov; bodo pa kljub temu še vedno vladali.

Tepeni so zlasti tudi liberalci. Razcepljeni na vladno in na dve opozicijski skupini, danes ne pomenijo ničesar več.

Zanimiv pojav tega volilnega boja je tudi dejstvo, da bo v novem parlamentu sedelo samo devet parlamentark, dočim jih je bilo v prejšnjem 15. Kljub večini, ki jo predstavlja žensko volilstvo na Angleškem, imajo moški v parlamentu ogromno večino.

Kot že zgoraj omenjeno, so konservativci izkoristili zunanje politične dogodke in izvršili nenadne volitve. Rafiniranost angleške vlade je v tem, da si je v zunanji politiki osvojila stališče, ki ga je ob ogromnem odobravanju vsega angleškega prebivalstva zastopala del. stranka že takoj po končani vojni. Vsled tega vsekakor spretno izvršenega preokreta v zunanji politični orientaciji se je posrečilo vladi zabrisati razliko med njo in laburisti v vprašanju, ki je bilo postavljeno kot osrednje vprašanje vsega volilnega boja: za mir, za ohranitev miru s pomočjo Društva narodov. In ker so mnogi volilci, ki sicer niso več za konservativce in bi v danem položaju volili laburiste, mislili, da je spricho položaja bolje, ako se ohrani kontinuiteta, torej vlada, ki je na krmilu, ker bi laburistična vlada, ako bi prišla v sedanjem trenutku, v zunanji politiki, ne mogla napraviti kaj drugega, so oddali glasove za konservativce.

Milijoni angleških volilcev in volilk, ki so glasovali za delavske kandidate, pa niso glasovali za nje samo radi zunanje politike, ki jo stranka zagovarja, ampak predvsem za to, ker ne verujejo v iskrenost konservativcev glede njihove zunanje politične orientacije, zlasti pa, ker odobravaljo program stranke, ki povdarja načelo demokracije in potrebo boja za socialistično obnovo, za uresničenje socializma v deželi in za mir v svetu!

Ko se bodo vršile v Angliji volitve pod temi parolami, bo delavska stranka izšla iz boja kot zmagovalka!

	Mandatov	%	Glasov	%
Delavska stranka	153	25.33	8,295.741	37.85
Liberalci (Herbert Samuel)	16	2.65	1.421.650	6.49
Neodvisni liberalci (Lloyd George)	4		65.150	1.94
Neodvisna delavska stranka	4		139.673	1.94
Komunisti	1		27.117	1.94
opozicijski nacionalci neodvisni	2		112.305	1.94
	1			
	181	29.98	10,142.636	96.28

OPOZICIJA:

Delavska stranka	153	25.33	8,295.741	37.85
Liberalci (Herbert Samuel)	16	2.65	1.421.650	6.49
Neodvisni liberalci (Lloyd George)	4		65.150	1.94
Neodvisna delavska stranka	4		139.673	1.94
Komunisti	1		27.117	1.94
opozicijski nacionalci neodvisni	2		112.305	1.94
	1			

VLADA:

Konservativci	382	63.24	10,465.778	47.75
Nacionalni liberalci (Simon)	31	5.13	894.034	4.08
Nacionalna delavska stranka	8	1.32	353.061	1.61
Nacionalisti (Irski)	2	0.32	64.508	0.29

reda in kdo proti, kdo predstavlja enotnost in kdo jo s svojimi ekstravagancami ruši, kakšna politika služi delavskemu razredu in katera mu škodi. Delavstvo je svobodno odločilo in odločilo. Obsodilo je vse tiste, ki z razkoli slabe njegovo moč.

Zlasti veliko zadovoljstvo vzbuja poraz nekdanjega predsednika prve in druge manjšinske delavske vlade v Angliji, Ramsaya Macdonalda, ki je s 17.882 glasovi podlegel v boju proti kandidatu delavske stranke Shinwellu, za katerega je bilo oddanih 33.380 glasov. Porazen je bil tudi njegov sin, Malcolm, ki je sledil zgledu svojega očeta. Tako kaznuje delavstvo izdajstvo: ne da zapusti stranko, kateri je pripadalo, da pljune nanjo, ampak da očisti stranko, obračuna z izdajalci in si izbere nove voditelje. Ako bi delavstvo v ostalih evropskih državah sledilo zgledu angleških delavcev, bi mu bili prihranjeni razkoli in prepiri, porazi pa bi se izpremenili v zmage.

V tem tiči globok pomen angleških volitev za delavstvo vsega sveta.

Labour Party je pri teh volitvah očistila vse industrijske okraje konservativne in druge navlake in je, kar je zlasti važno, v Londonu, ki je že izza zadnjih občinskih volitev rdeč, pridobila enajst novih mandatov.

Konservativci beležijo izgube na glasovih in mandatih. Dočim so leta 1931 dobili 11,926.537 glasov, so pri

Volilnih upravičencev je bilo pri teh volitvah 16,525.246 žensk in 14,780.281 moških, skupno 31,305.527 (l. 1931 okroglo 30 milijonov), volilo jih je 21,920.017 (l. 1931 21,659.404).

Kot edina resnična zmagovalka je izšla iz volilnega boja za angleški parlament delavska stranka (Labour Party). Dobila je 8,295.741 glasov napram 6,648.023 glasovom v l. 1931. Število njenih glasov se je od zadnjih volitev povečalo za 1,647.718, število mandatov pa od 52 na 153.

Ako bi ne bil v veljavi večinski volilni proporc, da zmagaja v vsakem okraju tisti kandidat, ki je dobil vsaj en glas večine nad svojim po številu najjačjim nasprotnikom, bi delavska stranka pri teh volitvah dobila najmanj še enkrat toliko mandatov, kot jih je.

Angleško volilstvo je v polni meri izrazilo svoje zaupanje delavski stranki, ki je na to lahko ponosna. Da se volitve niso vršile pod vtisom svetovnih dogodkov, kar je povzročilo, da je »nacionalna vlada« lahko odvrnila pozornost javnosti od problemov domače politike, kdo ve, ali ne bi imeli prav tisti preroki, ki so pred letom dni napovedovali zmago Labour Party pri teh volitvah (ki bi se normalno imele vršiti šele v maju mesecu l. 1936)?

Volilni rezultat pa pove tudi še nekaj drugega, za presojo vrednosti gotovih parol nič manj važnega, t. j. kdo je za enotnost delavskega raz-

Sankcije proti Italiji

Veliki fašistični svet

je imel v Rimu sejo. Na njej je ostro protestiral proti sankcijam, ki so bile uveljavljene 18. t. m. Zgodovinski dan krivice in nepravičnega ravnanja je 18. november 1935 ter obsoja sankcije, ki se še nikdar niso izvajale proti nobeni državi. Italijani naj ta dan okrase za 24 ur svoje hiše z zastavami in na vseh občinskih hišah naj se vzdajajo kamnite plošče z zabeležbo krivice, ki ovira, da bi Italija vršila svojo kulturno misijo. Svet izreka simpatije državam, ki ne izvajajo sankcij ter upa, da bo italijanski narod tudi v tej borbi dokazal svemu svetu svoje vrline.

Sprejeta resolucija nedvomno obljublja s svoje strani konsekvence, o katerih pa poročilo o svetu molči.

Pred boji v Abesiniji

Italijanska ofenziva ustavljena.

V severni provinci Tigre so Italijani hoteli po zasedbi Makale čez reko Takaze, kar se jim ni posrečilo. Reka Takaze je široka, v njej žive krokodili in povodni konji. Na abesinski strani reke pa se začelja hribovje in soteske, kjer preže Abesinci na nasprotnika. Abesinci vodijo večinoma gverilsko vojno, to je, pošiljajo manjše oddelke za hrbet italijanske vojske, kjer skušajo ovirati dovoz živil in vojnega materiala.

Tudi na ogadenski fronti na jugu so še daleč od mesta Harrarja. Tam pada zopet dež, ki povzroča strahovito blato in malarijo. Abesinci se nameravajo upreti prodiranju tudi na tej fronti ter samo žele, da Italijani še nekoliko napredujejo, ker bodo

potem predrli italijansko fronto in za hrbtom napadali s četniki.

Na severu in na jugu sta bili dve večji bitki, ki sta zavrnili prodiranje Italijanov.

Vrhovni poveljnik italijanske vojske De Bono je bil te dni odpoklican. Vrhovno poveljstvo prevzame maršal Badoglio, ki hoče kmalu končati vojno. Izprememba poveljstva pomeni, da Italijani z uspehi niso zadovoljni. Abesincem je pa izprememba prav, ker pričakujejo, da se bo novi poveljnik prenašlo zaletel v trde abesinske butice ter doživel občutnejši poraz. Celotno italijansko časopisje namigava, da še ni gotovo, kakšen bo konec vojne.

Iz notranje politike

Beograd, 16. 11. 1935.

Narodna skupščina je izvolila svoje odbore, v teh odborih ima vlada večino. Dobila je za svojo kandidatno listo več poslancev, kot pa združena opozicija.

... (text partially obscured)

O izvoljenih odborih pa je zanimivo to-le: prilično važen naj bi bil finančni odbor narodne skupščine. Za predsednika tega odbora pa vladna večina ni kandidirala svojega člana, marveč dr. Kožulja, ki je izven te večine in vladni klub samo »pomaga«, kakor pišejo v časopisih. Vidi se, da je vlada hotela pritegniti k financam čim najširši krog poslancev.

O slovenskih poslancih piše »Slovenec«, da so bili poparjeni, zato ni treba o tem poglavju več pisati. Zdi se nam le, da bi z malo večjo blagohotnostjo lahko vendar dobili še tega ali onega poslanca v svoj klub. Vsaj je naravno, da bo po uspehih glasovanjih v parlamentu sedaj porasla tudi doslej neznatna vladna večina. Priznati je treba, da so pokazali zadostne trdoživosti, če so dobili zaslombo celo v tej narodni skupščini, nad katero je bil »Slovenec« do zadnjega časa popolnoma obupal.

Razdolžitev kmeta

Nov pravilnik oziroma naredbo o razdolžitvi kmeta

izdeluje 45 članski skupščinski odbor. Razdolžitev kmeta je le mogoča z odpisom dolgov, dokler bo pa štela samo banke in posojilnice pa razdolžitev ne pomeni nič. Olajšanje bi bilo, če bi se izdale dolgoletne zadolžne obveze s kakršnokoli amortizacijo. To je mogoče. Iztirjati eventualno dolgove v desetih letih ob velikih obrokih pa pomeni za kmeta ravno tako smrt, kakor če bi zaščite ne bilo.

Nasilje ali pravica?

V svetovni vojni je poginilo na bojiščih milijone ljudi, milijone v zaledju. Groza te vojne je zbudila med narodi resno voljo. Nikdar več vojne! Preprirov ne sme več reševati krvavo nasilje med narodi, marveč pravica! Če bi še kdaj kaka država hotela napasti drugo državo, potem naj se združijo vse druge države proti napadalki, da onemogočijo vojevanje. V ta namen je bilo ustanovljeno Društvo narodov.

Če naj v življenju držav ne gospodari brutalno sila, marveč pravica, potem se morajo združiti vse države proti vojnemu fašizmu, ki cvete v Evropi, ter ga prisiliti, da varuje mir in se podredi pravici.

Če naj velja ljudsko pravo, potem se mora vsaka država ravnati po mednarodnih pogodbah in dogovorih ter ne proti naravnemu pravu narodov napadati ne bližnjega ne daljnega soseda.

Pokazati in dokazati se mora, da nobena država ne more več uveljavljati z grožnjo z vojno svojih zahtev, marveč s sodelovanjem vseh držav se mora vsako prisiliti, da se podredi pravilom Društva narodov, ki natančno določajo način postopka ter predpisujejo sporazumno rešitev vseh takih mednarodnih vprašanj.

Obsodba v „našičkem“ procesu Kam in kaj?

Senzacionalni proces proti »Našički« družbi in njenim direktorjem je zaenkrat zaključen z razsodbo, ki je bila izrečena dne 18. t. m.

V procesu je bilo dokazano, da je bila ogoljufana država, da je podjetje uganjalo pri poslovanju tudi korupcijo. Korupcijo so opravičevali obtoženci s tem, da je običajna v industrijah. To namigavanje bi pomenilo, da bi podobne grehe našli tudi drugod, če bi jih poiskali. Obsojeni so generalni direktorji Svetozar Grgin na poldruho leto ječe, Filip Schlesinger na 2 in pol leta ječe, Adolf Schlesinger na 7 let ječe in trajno izgubo državljskih pravic, Aleksander Sor na 8 let ječe in trajno izgubo državljskih pravic, Zika Živanović na 3 leta ječe in trajno izgubo drž. službe, baron Guttman na eno leto in 4 mesece ječe, dr. Vračanić na 2 leti ječe, Lovrić na eno leto zavora, Šmid na na poldruho leto robije, Šulić na 4 leta robije in trajno izgubo državne službe, Aleksander Božić na 2 leti

robije in trajno izgubo drž. službe, narodni poslanec Nikola Nikić na 4 leta robije in trajno izgubo državljskih pravic in trajno izgubo javne službe, narodni poslanec Aleksander Jevremović na 3 leta robije in trajno izgubo državljskih pravic in trajno izgubo javne službe, Šatori na 1 leto in 3 mesece robije, Herzog na 1 leto in 4 mesece robije, Pinter, Baugarten, Fischer, Gradner in Langhofer po 8 mesecev zavora, Geza Ferde, Georg Bukovina, Dragotin Šakarević, Czerni in Cirković po 2 mesece zavora, Fekete na 1 mesec zavora, Friedman na 3 mesece zavora, Kezić, Koferčić in Cirić po 1 mesec zavora, Mišković, Marković, Martinić in Mišić po 5 mesecev zavora, Mitrić na 3 mesece zavora, Nedeljković na 1 mesec zavora, Nikiforović in Ogorelace po 6 mesecev zavora, Pazduhov na 2 mesece zavora, Raidman na 6 mesecev zavora, Tisović in Guranijev po 3 mesece zavora, vsi ostali obtoženci pa so bili oproščeni.

Kam naj gre delavec ali nameščene? V samostojno in neodvisno delavsko ali nameščensko strokovno organizacijo, ki zastopa izključno delavske in nameščenske interese.

Kaj naj dela tam? Tam naj kolektivno sodeluje, pospešuje zavest solidarnosti, sloga, podpira v delu odbor in zaupnike ter krepi najčistejšo iskrenost in nesebično aktivnost članov z nasveti, ki vse to podpirajo.

Kaj pa politično? Kjer je delavska politična organizacija, stori isto.

Pri nas političnih organizacij nima mo, ker ni dovoljena. Ali tudi za politično gibanje veljajo ista načela: delavci in nameščenci (ročni ali intelektualni) imajo iste politične skupne interese. In, če hočejo te braniti ali izvojevati, spadajo v isto organizacijo. Kdor dela drugače, slabi razred izkoriščanih.

In ta je protidelavski, kakor je protidržaven, kdor skuša škodovati državi ali nje ustanovam.

Bodočnost

Prerokujejo nove strašne vojne. Plini bodo gospodarili, ljudje se bodo poskrili v podzemski prebivališča. Kakšno bo življenje, morala, miselnost tistih bodočih ljudi v bodočih podzemskih mestih? (Za Ljubljano bomo n. pr. zvrtili Šmarno goro, za Mariborčane Pohorje). Evo nekaj ugibanj o prihodnosti, ki bi prišla z vojno:

Znanstvenik: Če pomislimo, da so ljudje nekoč zidali svoje naselbine na zemlji — kakšni primitivni časi so to bili!

Stavbna komisija: Vaša votlina nasprotuje zdravstvenim predpisom, ker uhaja zrak v njo.

Morala: Ni spodobno kazati obraz. Dostojnega dekleta se ne sme nikdar videti brez plinske maske.

Hišni gospodar: Če v enem tednu ne plačate najemnine, vas bom vrغل na solnce.

Sosede: To je strašno. Že spet se je podražil zrak.

Soseda: Poglej, tu sem izkopal pravadno ognjišče.

»Kaj? Da so že bili kdaj ljudje na tako visoki kulturni stopnji, da bi kakor mi živeli v podzemskih votlinah? Neverjetno.«

Kje je boljše stanovanje? Najprijetneje je bivališče v apnencu. Granit je prehladen in pretemen.

Idealno stanovanje: »A podgan nimate?« — »Kje le, tu ne vzdrži nobena podgana.«

Mati v strahu: »Kaj pa se jezite nad Janezkom?« — »Pomislite, na solnce se mi je splazil.«

Človek bere knjigo in se smeji: »Kaj se pa tako smejiš?« — »A, v tej stari knjigi berem neki prirodopis.«

Otrok vprašuje: »Oče, kaj pa je to — mir?« — »Ne vem. Ne vprašuj takih neumnosti!«

Bajka: »Da so kdaj živeli ljudje na zemlji? Beži no, beži, to so pravljice. Saj to je znanstveno nemogoče.«

Proces proti marsejskim zarotnikom je pričel v mestu Aix en Provanca dne 18. novembra. Na zatožni klopi sede: Pospišil, Kralj in Rajić. Atentator Veličko Dimitrov Kerin je bil ubit, Kvaternik, Pavelić in Perčević pa bodo sojeni v odsotnosti.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Zakaj volitve v samouprave v socialnem zavarovanju?

Po zakonu o zavarovanju delavcev ima zavarovanje svojo samoupravo: skupščine in ravnateljstva. Delegete za skupščino morajo voliti po polovici zavarovani člani delavci in nameščenci in nezavarovani člani delodajalci. Izvoljeni delegati pa na glavnih skupščinah okrožnih uradov volijo ravnateljstva in nadzorne odbore.

Te volitve še niso bile izvedene nikdar, čeprav bi bil minister socialne politike lahko porabil prvič prehodne določbe zakona o zavarovanju delavcev, potem amandmaje v finančnih zakonih tekom celih dvanajst let, marveč je kar imenoval ravnateljstva in nadzorne odbore socialnega zavarovanja.

Proti praksi imenovanja so se izrekli delavci in delavske organizacije, in prav tako delodajalci, ter zahtevali volitve. Toda vse tozadevne akcije so se končno zaključavale z novim imenovanjem. Tako bo, kakor kaže, tudi sedaj.

Ali ni potrebno, da je tako, ker to ne koristi delavskemu zavarovanju. To tem manj, ker je tudi g. Pre-

ka kot minister socialne politike in bivši član današnje vlade, sprejel predloge delegatov Zedinjenih delavskih sindikatov — da se volitve izvedejo ter je tudi v tem pravcu dal javno izjavo.

Za volitve pa ne govori samo ta argument. Ta je sicer važen zaradi tega, ker je psihično pripravil in opredelil interese — delavce in delodajalce, zlasti pa delavce — za volitve. Važnejša od tega je potreba, da sanacija težkega položaja v delavskem zavarovanju predlagajo in izvedejo oni ljudje, ki dobe v svobodnih volitvah zaupanje tako delavsko kakor delodajalsko. V delavskem zavarovanju se morajo izvršiti gotove in korenite reforme, da se bodo tako težke finančne razmere uredile, kakor tudi, da se bo izvršila celotna reorganizacija praktičnega izvajanja zavarovanja, ki bi se moralo prilagoditi obstoječim razmeram. Toda za to temeljito delo bi bili kvalificirani samo svobodno izvoljeni zastopniki delavcev in delodajalcev.

Luka Pavičević.

Socialni demokrati v Nemčiji še žive

Višje deželno sodišče v Hamburgu je dne 15. oktobra t. l. obsodilo pet socialnih demokratov na težke zaporne kazni.

Dobili so: Kieras 4 leta ječe in 4 leta izguba državljskih pravic; Thron 4 leta ječe in izgubo državljskih pravic, Osterholt 2 leti, Schuhmacher 2 in pol leti, Goldenhauer 1 in pol leta ječe.

Širite „Delavsko Politiko“!

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevaja Talpa 31

Indijanski proletarec je na klopi zaspal. Udje so mu popustili in vse njegovo utrujeno in izgarano telo se je sključilo v kup cunj.

Tedaj pa se je pritihtotal k njemu indijanski policaj. Obkrožil je klop kakor ptica roparica plen, ki ga zagleda iz višine, kako se plazijo po zemlji. Ko je bil zopet za klopjo, je povlekel po roki usujen bič in je udaril z njim delavca po hrbtu, pri čemer je dobil njegov obraz izraz živinske brutalnosti, dočim se se mu usta raztegnila v zahrbtno rezanje. Udarec je bil strašen. Indijanec je presunljivo zakričal in gornji del telesa mu je padel naprej, kakor bi mu bil hrbet presekán z mečem. Nato se je telo zopet hitro stegnilo vznak in delavec se je stokajoč zgrabil z roko za boleč hrbet. Policaj je stopil pred klop in se s hudičevskim izrazom zarežal v delavca. Mučenega so od bolečin oblike debele solze. Toda rekel ni nič. Ni vstal. Mirno je obsedel na klopi. Kajti to je bila njegova pravica. Imel je pravico sedeti na klopi, pa najsi je bil še tako razcapan, najsi se je izprehajalo naokrog še toliko gospodov in gospa, da bi uživali

večerni hlad, sedeč na udobni klopi, in poslušali koncert, ki se bo vsak hip začel. Indijanec se je zavedal, da je prebivalec in državljan svobodne dežele, kjer nima milijonar prav nobene večje pravice sedeti na klopi kakor ubog Indijanec. Toda spati pa ni smel na klopi. Tako daleč svoboda zopet ni segala, čeprav je stala klop na »Trgu Svobode«. Bila je to pač tista svoboda, po kateri sme oni, ki ima avtoriteto, bičati tistega, ki nima avtoritete. Prastaro nasprotstvo dveh svetov. Prav tako staro kakor zgodba o izbičanju iz raja. Prastaro nasprotstvo med policijo in utrujenimi, zgaranimi, lačnimi ter spanja potrebnimi. Indijanec ni imel prav, tega se je dobro zavedal, zato tudi ni nič rekel, nego je samo stokal. Satan ali Gabrijel — policaj se je smatral za Gabrijela — je imel prav.

Ne! Ni imel prav! Ne! Ne! V glavi mi je zavrelo. V vseh civiliziranih deželah, v Angliji, v Nemčiji, v Amerii, še bolj pa v drugih deželah je policija, ki biča, in delavec je, ki je bičan. In potem se še čudi oni, ki sedi zadovoljno pri koritu, če začne drugi stresati korito, če korito nenadoma prevržejo in se zdrobi vse v črepinje. Toda jaz se temu ne čudim. Rana od strele se zaceli. Udarec z bičem pa se ne zaceli nikdar. Zajeda se zmeraj globlje v meso, zadene srce in končno možgane

in izvabi krik, ki pretrese zemljo. Krik: »Maščevanje!« Zakaj vladajo Rusijo boljševiki? Ker so tam ljudi najbolj bičali. Policijski bič pripravlja pot napadalcem, čijih koraki odmevajo po vsej zemlji in ki mečejo sisteme v zrak.

Gorje zadovoljnim, če začno bičani kričati po maščevanju! Gorje sitim, če razjedo biči srce lačnih in raztrgajo možgane potrpežljivih! Prisiljen sem biti upornik in revolucionar. Revolucionar iz ljubezni do pravičnosti, iz usmiljenja do pomoči potrebnim in razcapanim. Nepravičnost in neusmiljenost ustvarjata prav toliko revolucionarjev kakor nezadovoljnost ali lakota.

Poskočil sem in stopil h klopi, kjer je še vedno stal policaj; z bičem je pokal po zraku in se z blestečimi očmi režal v zvijajočo se žrtev. Niti zme-nil se ni zame, ker je mislil, da hočem sestiti na klop.

Toda stopil sem tik k njemu in rekel: »Odpe-ljite me takoj na stražnico. Javil vas bom. Dobro veste, da smete po predpisih uporabiti bič le tedaj, če vas kdo napade ali pa pri demonstracijah, če je vsako opozorilo zaman. To menda veste?«

»Toda pes je spal tu na klopi,« se je zagovarjal mali rjavi hudič, ki je komaj meril pet čevljev. (Dalje prihodnjic.)

varno veljala precej več, bati pa se je, da bo družba iskala inozemski kredit, ki ga bo morala visoko obrestovati. V upravni svet družbe so bili izvoljeni med drugimi radikalni poslanec dr. Novakovič, voditelj Jugoslovenske radikalne zajednice za Hrvaško dr. Branko Peleš in Damjan Branković, trgovski zastopnik in Veliki Besednik framazonske lože v Beogradu.

»Slovenčeve« fronte. Namesto da bi »Slovenec« povedal, kaj njegovi ljudje delajo in storé za slovenski narod, premog, bolnišnice, univerzo itd., pa postavlja in razmešča neke fronte. Tako spravlja »Delavsko Politiko« in »Lj. Pravico« v eno fronto, ko je vendar očitno, da »Lj. Pravica« nima nikake zveze z delavskim gibanjem in da tudi ne spada med glasila tako zvanih »levičarjev«. Kajti »levičarji« agitirajo za nekaj »front slobode«, dočim »Lj. Pravica« označja »slovensko fronto« — to parolo je pa prvi proglasil v »Bojevniku« tovarnar delnikov in nogavic g. Vidmar, potem ko se ni prav nič upoštevala njegova vdanostna brzojavka radikalskemu voditelju, objavljena svojčas v »Slovincu«.

Razmerje moči med socialdemokrati in komunisti se je razčistilo po zadnjih volitvah v treh evropskih državah: na Danskem ima socialna demokracija skoraj absolutno večino v državi, komunisti pa 1 (enega) poslanca, v Švici je postala socialna demokracija najmočnejša švicarska stranka, komunisti imajo 1 (enega) poslanca, v Angliji ima delavska stranka blizu 9 milijonov glasov in 153 poslancev, komunisti pa 27.000 glasov in 1 (enega) poslanca.

Napad na rudniškega upravnika. Neki meščanski list je prinesel vest, da so delavci napadli v nekem hrvaškem rudniku upravnika Kulika in ga telesno težko poškodovali. Kulik je bil več let upravnik rudnika »Stanovsko« pri Poljčanah ter je tamšnjemu delavstvu dobro znan. Napada ni mogoče odobravati. Vemo pa, da so se za časa, ko je bil inž. Kulik nameščen pri rudniku »Stanovsko«, tudi tukaj primerili incidenti zaradi diferenc iz delovnega razmerja. Delavstvo si z nepremišljenim dejanjem ne izboljša svojega položaja, pač pa si ga trajno lahko izboljša samo s svojo strokovno organizacijo in dobrimi delavskimi zaupniki, ki so obenem tudi zavedni člani organizacije.

Socialna slika iz življenjske prakse. V Zagrebu se je obesil dolgo časa nezaposleni Jakob Poglaj. Pokojnik je bil spediterski delavec, ki je služboval pred več leti v Ljubljani. Poglaj je bil vdovec brez otrok, 63 let star in je storil dejanje nedvomno iz obupa.

Vatikan bo interveniral v prid Italije. Vatikan namerava intervenirati v Franciji in Angliji, da se sankcije proti Italiji ublaže.

Bivše bolgarske stranke odločno protestirajo proti nameri vlade, ki namerava odpraviti demokratični parlamentarizem. Bolgarski narod ni voljan sprejeti diktature brez odpora. Zaradi protesta politikov se vlada nahaja v krizi.

Vzorna avstrijska vzgoja. V Müritzschlagu na Gor. Stajerskem so pričeli v ljudski šoli dne 24. septembra z vojaškim poukom. Na šoli je okoli 1000 dečkov in deklic. V šolo so morali priti predčasno, urili so se v jezi konj in vežbali v streljanju s strojnimi puškami. Torej niti počakati ne morejo, da bi otroci dorasli, marveč zbujujo v njih že v prvi mladosti morilno strast.

Meixenski škof se zagovarja pred nacionalno socialističnim sodiščem. Obtožen je sokrivde pri tihotapstvu deviz v inozemstvo.

Papež je javno pohvalil v svojem uradnem glasilu nemške radiooddajne postaje, ker so iz svojih programov izločile moderno jazz-godbo. Želi, da bi vse radiske postaje po svetu posnemale nemške.

Španski socialist Largo Caballero je bil po 40dnevem zaporu izpuščen iz ječe, ker je bila žena operirana. Žena mu je po operaciji umrla, Caballero pa se je vrnil v zapore.

Med Kitajsko in Sovjetsko Rusijo je bila po najnovejših japonskih poročilih sklenjena vojaška zveza.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Sanacije pri mestni občini ljubljanski

Sedanji občinski svet, ki je smatral, da bo že davno razrešen, je imel zopet sejo in obravnaval sanacijo maloželezniške družbe. Govorili so tudi o sanaciji Mestne hranilnice, konkretnih sklepov pa glede hranilnice niso napravili.

Skratka: tudi ljubljansko občino tarejo težke finančne nadloge in stvarni ukrepi so postali neodločljivi.

Sanacijo Maloželezniške družbe so izvršili kar po knjigah. Dolg, ki ga terja mestna občina od Maloželezniške družbe, so enostavno izpremenili v delniško glavnico, ki se seveda ne bo obrestovala, obenem pa bo morala občina v rednih proračunih iskati kritje za amortizacijo svojih dolgov.

Mi smo zadnji, ki bi hoteli kovati kapital z rektiminacijami (protiobdolžitvami).

Vsaj zadostuje, da je v občinskem svetu povedal g. Seunig, da je ravno sedanji občinski svet še poslabšal pozicijo mestne občine ljubljanske v upravnem svetu Maloželezniške družbe, takrat ko so sklenili novo pogodbo s tvrdko Siemens, ki je sodelastnik podjetja. Ker je bil zastopnik Siemens iznajdljivejši, zato je mestna občina odrezala slabše. Po tej pogodbi pa so se izvršila investicijska dela izredno draga, sodelastnik je bil obenem tudi glavni dobavitelj in podjetnik. Na to je bil občinski svet ponovno opozorjen, svarila pa niso zalegla. — Smatral je, da je dovolj moder in ne potrebuje nasvetov.

Pravilno je stališče: tramvaj je cesta. Cesta pa je za gospodarja pasivna postavka. Zato je tudi razumljivo, da tramvaj ni podjetje, ki bi donosalo obč. blagajni do-

Protidraginski šhod, sklican po Stokovni komisiji za nedeljo 17. t. m. se ni vršil, ker ni bil dovoljen radi javnega reža in miru. Vložen je priziv.

Strojne tovarne in livarne so izmenjale gospodarje. Na novo so prišli v upravni od-

bičke. Vendar pa bi morali biti gospodarji podjetja tako uvidevni, da bi ne delali predragih investicij. — Novi vozovi na primer so stali neverjetno vsote! In, že danes se jih vozniki radi slabe funkcije boje!

Ob takem gospodarstvu bi morala mestna občina utpeti znatno večjo izgubo, kot pa bi jo, če bi ne dobil sodelastnik prednostnega, nekako monopolnega stališča pri ljubljanskem tramvaju.

Sedaj pa morajo plačevati račun uslužbenci, ki nimajo niti sence onih plač, ki so jih prejimali prej in plačati bodo morali ta račun ljudje, ki so že takrat svarili pred tako politiko.

Res je, tramvaj pa le imamo. — Da. — Toda, lahko bi še vse bolj služil koristim prebivalstva, če bi vsaj deloma se izpremenili tarifno politiko. Naj se sedaj zaveda Maloželezniška družba, da bodo nene investicije amortizirali davki ljubljanskih občanov, naj na ta račun da novih ugodnosti revnejšim delovnim slojem. — Če je občinski svet naprtil to breme davčni moči Ljubljane, naj potem Ljubljana vsaj do skrajne mere uporablja to cesto.

Moeda je hotel sedanji občinski svet ljubljanski ob verjetnem zaključku svoje dolge dobe urediti tudi to zadevo. S tem sklepom pa je ni uredil, ni rešil in — rešil je tudi ne bo prihodnji občinski svet, ki ga sedaj menda krpa skupaj. — Najbrže pa bo glodal to kost, se zgražal nad takim gospodarstvom, ne da bi prinesel v blagajno — denarja. Le z denarjem pa je taka senacija izvedljiva.

bor g. Lilek, inž. Hanuš in še nekateri. Obetajo se boljše poslovne zveze z jugom.

Razpravo proti cariniku Dubraviću zaradi poverbe okrog 400.000 so preložili, da ga preiščejo psihiatri če je delal škodo državi pri zdravi pameti.

Maribor

Zaupniški tečaj. V sredo, dne 20. novembra ob 19. uri bo predaval s. dr. Reisman o socialni zakonodaji. Ob 20. uri sledi praktični pouk o sestavljanju vlog, prošnji itd. Predavanje se bo vršilo v dvorani Delavske zbornice ter so poleg rednih udeležencev zaupniškega tečaja dostopna tudi ostalim našim članom in funkcionarjem. Predavanje se vrše vsako sredo in soboto od 19. do 21. ure.

Kruh se je podražil. Za 50 par dražje prodajajo od ponedeljka dalje mariborski peki kruh. Ali ne bo pomoči za konzumente?

Železničarjem se obeta o dobri časi. Mariborska JRZ ustanavlja poseben klub železničarjev, ki se bo bavil izključno s stanovskimi zadevami. Pa menda ne bodo dobili recepte iz sosednje krščanske stanovščine. Naši zvezarji, ki jih je baje 35.000 in ki so doslej izključno sami odločali na železnici, bodo dobili torej konkurenta. Železničarji se veselijo, ker sedaj vsaj lahko upajo, da jim bo JRZ klub dal nazaj vse one pridobitve, ki so si jih svoječasno s pomočjo svobodne strokovne organizacije priborili, katere pa so v času diktature, ko so o usodi železničarjev odločali nad 100-odstotni nacionalisti, izgubili; zlasti tudi svobodno koalicijske.

Oton Habsburški se je, kakor poroča »Tagespost«, zahvalil za vdanostni brzojav, ki mu ga je poslal avstrijski Kameradschaftsbund ob priliki blagoslovitve spominjske plošče za 83 slovenskih vojakov bivšega 17. p. p. v Judenburgu. Neverjetno predrzni so avstrijski legitimisti, da so na tako izzivalen način izrabili to slavnost, kateri so prisostvovali tuji ugledni Slovenci, med njimi podžupan g. Franco Žebot, upravniki »Jutra« in »Večernika« g. Reja, industrijalec Roglič in drugi. Ta neljuba zadeva bo, upamo, dovolj glasen opomin, da bodo aranžerji takih izletov v bodoče bolj previdni. Želeti bi bilo, da protestirajo proti nečuvnemu dejanju avstrijskih habsburgovcev tudi tisti listi, ki so delali propagando za vožnjo v Judenburg.

Tukajšnja trgovina Bat'a je bila kaznovana od mestne občine zaradi prikritih razprodaj čevljev na 8000 Din globe, trgovino pa bodo zaprli za eno leto.

Delavci in obratni zaupniki! Kuratorij stanice za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru je na svoji seji dne 30. okt. 1935 sklenil, da se z okrožnicami, sestanki delavskih zaupnikov in periodičnimi objavami v časopisih, ponovno povabi vse delavce in nameščence mariborskih tovarn, delavnic in trgovin, da pristopijo k stanici. Za pristop je določena trimesečna karenčna doba, ki poteče 31. januarja 1936. Od tega dne dalje bo stanica prevzela v oskrbo samo člane, ozir. uslužbence podjetij, ki plačujejo prostovoljne skrbstvene prispevke. Do sedaj je namreč podpirala prav vse neozdravljene bolnike in rekonvalescente, ki

so izčrpali pri OUIZ pripadajočo 26, ozir. 52 tedensko bolniško podporo. V pretekli poslovni dobi je stanica vzdrževala 48 takih rekonvalescentov od enega do 22 mesecev, ali povprečno vsakega po 5 in pol meseca. Skrbstveni prispevek za delavca znaša mesečno samo 50 para, za delodajalca pa 1 Din od zaposlene osebe, kar je pri dobri volji majhna žrtev in lahko znosljiva. Ker podpira stanico že pretežna večina mariborske industrije, je upati, da bo tudi ostali del tako uslužbenci, kakor podjetniki, brez oklevanja pristopili k instituciji, ki jo vodijo zastopniki delodajalcev in delojemalcev. Zavedajmo se, čim hujša je kriza, tem nujnejša je pomoč.

Umrli so pretečeni teden: Marko Josip, sin delavca, 6 mesecev star, Osojnik Marija, zasebnica, 73 l., Siegl Marija, zasebna uradnica, 23 l., Fontana Marija, učiteljica v m., 57 l., Seifrid Neža, žena kovača, 44 l., Witzler Ana, zasebnica, 45 l., Čretnik Martin, natakari, 62 l., Kaube Gasper, posestnik, 62 l., Gert Ana, hišna posestnica, 75 l., Kanzler Elizabeta, zasebnica, 89 l.

Mestna občina je za 10 odstotkov znižala najemnine v mestnih zasilnih hišah v Delavski ulici.

Umetnica Dragutinovičeva je bila minulo soboto ob priliki poslovilne predstave in 40-letnega gledališkega udejstvovanja deležna prisrčnih ovacij.

Rčno postajno blagajno v Orehovi vasi so te dni ukradli neznanj tatovi.

Mariborsko gledališče. Torek 19. novembra ob 20. uri: »Vihar v kozarcu«, red B. Sreda 20. novembra ob 20. uri: »Jenkovka proslava«. Četrtek 21. novembra ob 20. uri: »Beneška noč«.

Letošnjega silvestrovega večera v dvorani pivovarne Union, ki ga bo priredila Strokovna komisija v Mariboru, se bodo udeležila ta-le delavska pevška društva: »Enakost«, »Frohsinn«, »Grafika«, »Krilato Kolo«, Pevski odsek pekova in »Zarja«. Izgala pa bo godba Gasbenega društva žel. del. in uslužbencev (kapelnik g. Schönherr).

Poročni prstani

14 kt. zlato za komad	Din 70.—
Žepne ure	35.—
Anker ure	Din 50.—, 90.—, 140.—
Zapestne ure	95.—
Srebrne ure	135.—
Zlate ure	230.—
Budilke	48.—
Kučinjske ure	80.—

Specialni oddelek: elektriške ure.

M. Jigerjev sin, urar in juvelir

Maribor, Gosposka ulica 15.

Plačilne olajšave! Cenik zastoj!

celje

Cinkarna zopet izplačala bolovanje. Zadnje poročilo o tožbah cinkarniških delavcev za mezde v času bolovanja dopolnjujemo s tem, da je cinkarna sedaj tistim delavcem, zopet izplačala vtoževane mezde in sicer skupno okrog dvaintrideset vtoževane mezde in sicer skupno okrog 21 tisoč dinarjev. Nekateri delavci pa niso dobili toliko, kolikor so zahtevali, ker se je cinkarna izgovarjala, da niso bili tolikokrat bolni kakor je vtoženo ali pa da niso imeli tako visoke mezde takrat. Žal pa so delavci zopet pri prejemu denarja podpisali, da so baje s prejetimi zneski popolnoma izpla-

čani. Kolikokrat smo že opozarjali delavce, naj nikoli ničesar ne podpisujejo po tovarnah, ker itak morajo dobiti svojo mezdo po zakonu brez podpisa. Ker je tovarna že prej izplačala 13.000 Din, so dobili sedaj že skupaj za sihte v bolovanju skupno ca. 45.000 dinarjev. Vzglede slučaj, koliko delavci izgubijo na mezdah v podjetjih, kjer se ne priznava in ne izvaja socialna zakonodaja. In koliko je še takih podjetij v državi — in še več delavcev, ki niso organizirani in ne čitajo delavskih listov, pa zato tudi ne branijo svojih, že uzakonjenih pravic.

Hrastnik

Smrtna nesreča pri delu. Dne 17. t. m. se je ob 6. uri zjutraj smrtno ponesrečil rudar s. Potrpin Franc iz Hrastnika. Usodno jutro je pričel z delom na dnevnem kopu pri nakladanju zasipnega materiala. S precejšnje višine se je vsula nanj plast tega materiala, vmes pa debeli trdi kosi, ki so ga podrli na tla; dobil je težke poškodbe na glavi, tako da je po nekaj minutah izdihnil. Pokojnik, ki je bil star šele 34 let, se je svojčas udeležoval na kulturnem polju posebno pri dramatik pri bivši »Slogi« in pozneje pri »Svobodi«. Pri zadnjih volitvah pa je bil tudi izvoljen za namestnika zaupnikov II. rud. skupine. Bil je naročnik »Delavske Politike«, zapuščala ženo in štiri nepreskrbljene otroke. Teško prizadetim svojcem naše iskreno sožalje. Pokojniku pa bomo ohranili časten spomin.

Prečevanje. V nedeljo, dne 24. t. m. sklicuje podružnica ZRJ važno predavanje o pomenu in namenu raznih strokovnih organizacij. Predavanje se bo vršilo ob pol 4. uri popoldne v dvorani Konzumnega društva. Vse delavstvo hrastniške kotline vabljenjo!

Zdravo pitno vodo v kemično tovarno in delavske stanovanjske hiše! Pred zgraditvijo občinskega vodovoda se je mnogo govorilo in pisalo o higijski potrebi pitne vode v delavskih kolonijah steklarne in kemične tovarne. Vodovod je že par let dograjen, steklarne je dala napeljati vodo iz nje v kolonije svojega delavstva kakor tudi v tovarno. Delavstvo kemične tovarne je pa kljub temu, da je vodovod položen tik mimo tovarne in njenih stanovanjskih hiš, še vedno brez pitne vode. Posebno težko občuti delavstvo pomanjkanje vode v tovarni sami, kjer mora delavstvo v poletni vročini delati v prahu in vrkavati hlače raznih kislin, pri tem pa trpeti žejo po celih osem ur. Tovarna ima sicer lastni vodovod iz katerega dobiva delavstvo vodo zunaj tovarne, toda rezorvar, v katerem se zbira ta voda, že več let ni bil očiščen in je v njem nakopičene toliko nečistote — ob deževnem vremenu se pa izteka vanj še deževnica — da je voda včasih kalna in nepitna. To je sigurno ugotovilo tudi že vodstvo tovarne same, ker je dalo v hiši, kjer stanujejo gg. ravnatelj, obratovodja in še en uradnik, odstraniti to vodo in napeljati vodo iz občinskega vodovoda. Čudimo se, da ne ukrene v tem oziru ničesar naša krajevna Protituberkulozna liga, katere poizrtvovalni predsednik ima pri vodstvu tovarne soodločujoč vpliv. To zlasti povdarjamo radi tega, ker vodo iz tovarniškega vodovoda uporabljata tudi v tovarniškem posloju se nahajajoča gostilna, kakor tudi tukajšnji zdravnik. Apeliramo pa tudi na sanitetno oblast, da ukrene potrebno, da bo delavstvo kemične tovarne skoro dobilo pitno vodo v kolonijah, kakor tudi v tovarni. Toliko za enkrat, kajti porabili bi preveč prostora, ako bi hoteli opisati vse higijske nečistotke v naši tovarni, kakor: v jedilnici, nekaterih delavnicah in v stanovanjih.

Trbovlje

Poskušeni samomor. Pred kratkim je v samomorilnem namenu pil lizol tukajšnji delavec D. P. Baje je storil to zaradi tega, ker je bil na zunanem obratu kazensko premeščen in s tem občutno oškodovan na zaslužku. To naš spominja na nek slučaj, ki se je pripetil lansko leto. Tedaj je namreč skočila v vodo, hoteč se utopiti, neka ženska, istotako radi nekih diferenc, ki so nastale iz delovnega razmerja. Nadalje je hotela skočiti v vodo neka delavska žena (z otrokom v naročju), neposredno po nekem sporu z obratovodjem zunanjenega obrata. Samo srečnemu naključju je pripisati, da je obupanki prišla pravočasna pomoč. Kako obupan mora biti človek, predno se odloči za tako dejanje. Ja, taki dogodki ne morejo ostati neopaženi, ampak se o njih in o vzrokih v javnosti mnogo govori in ugiba.

Steničarska nadloga. Nikakor nočejo utihniti govornice o trboveljskih steničarjih, ki demagoško obrekujejo delavske zaupnike in funkcionarje strokovnih organizacij. Pod parolo »enotne fronte« so tudi v Hrastniku blatili trboveljske zaupnike. Računajo vedno z nezavednostjo delavstva. Steničarji so ljudje, ki niso nikoli delali v delavskem pokretu, niso nikoli ničesar za delavstvo žrtvovali in tudi niso nikoli delavstvu koristili. Nekoliko steničarjev še vedno misli, da še živijo v letih 1920 in 1922. Vso to dolgo dobo, ko so se organizirani delavci borili za pravice in ohranitev že pridobljenih dobrin delavstva, so steničarji prespali, ali so pa v meščanskih strankah in žoltih organizacijah kovali »enotne fronte«.

Zagorje ob Savi
ZAHVALA!
Ob nenadni, nadvse tragični smrti našega nepozabnega
Toneta Groznika
smo prejeli toliko izrazov sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej zahvaliti. Vseled tega izrekamo na tem mestu najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti.
Posebno zahvalo smo dolžni »Rudarski godbi« iz Zagorja, ki je pod vodstvom g. Srečka Godina spremljala spreved s turobnimi žalostinkami in pevskima društvoma »Loški glas« in »Zarja«, za v srce segajoče nagrobnice. Nadalje se zahvaljujemo steklarjem iz Hrastnika in kolešarjem iz Litije, Hrastnika, Trbovelj ter Zagorja za krasne vence in šopke. Iskrena hvala vsem fantom, osobito onim iz brezposelnega kadra, ki so izkazali zadnjo čast svojemu sotpinu.

Najlepša hvala tudi vsem ostalim darovalcem nagrobnih vencev, šopkov in cvetic, kakor tudi vsem govornikom, ki so se poslovali od pokojnika ob odprtem grobu.

V Zagorju, dne 15. nov. 1935.

Rodbina Groznik-Ule.

Motnik

Smrtna nesreča v rudniku Motnik

Dne 12. t. m. je v rudniku Motnik, ki je last g. M. Oswaticha iz Celja na nočni tretjini zasulo 27 let starega rudarja Groznika Antona doma iz Zagorja ob Savi. — Njegovo tragično smrt še povečuje dejstvo, da se je ravno pred desetimi leti smrtno ponesrečil tudi njegov oče v kotredžkem rovu v Zagorju.

Pokojni Tone je bil neustrašen pobornik za delavske pravice in je bil radi tega večkrat preganjan. Po dolgi dobi brezposelnosti je šele pred dvema meseci dobil v rudniku Motnik zaposlenje, kjer je sedaj tudi tragično umrl.

Kako priljubljen je bil med delavstvom, je pokazal njegov pogreb, ki je bil nadvse veličasten. Delavstvo mu je na najboljši način izkazalo zadnjo čast.

Izročeno je zemlji, kar je njenega, a seme, ki ga je on sejal z nami vred, klije, ideja, ki jo je širil, je živa.

Težko prizadeti ostali rodbini naše naglobokeje sožalje!

Ježica

Tudi pri nas se v zadnjem času vzbujamo. Politična svoboda se nam obljublja. Tudi pri nas se Jugoslovska radikalna zajednica ustanavlja »od spodaj navzgor«. Ko so ustanovljali krajevno organizacijo, niso v celni občini Ježici našli nikogar, ki bi bil po njihovem mnenju sposoben za predsednika ali podpredsednika krajevne organizacije JRZ. Za predsednika so jim dali nekoga bivšega ljubljanskega advokata, ki sploh na Ježici ne prebiva in tudi na Ježici nobenega davka ne plačuje. Za podpredsednika pa so postavili njegovega koncipienta, ki pride na Ježico le, če gre na izprehod. Za občino in občinske organizacije mora veljati samouprava in morajo samo občani odločati, ker samo oni vedo, kje jih čevlji žuli. To se je pokazalo tudi pri določitvi kandidata za župana na listi JRZ. Ljudje, ki so vstopili v JRZ, so želeli in postavili za županskega kandidata g. Snoja Janka, ki ga štejejo za zelo sposobnega in poštenega moža med JRZ. Pod tujim vplivom iz Ljubljane pa se je »Snoj sam prostovoljno odpovedal. Mi na Ježici in v Črnučah pa mislimo, da bomo sami po naši volji morali odločiti, kdo bo župan na Ježici.

Kranj

Velik shod za tekstilno delavstvo

V nedeljo, dne 24. novembra ob pol 10, uri sklicuje S. D. S. Z. J., podružnica v Kranju ponovni veliki shod za vse tekstilno delavstvo. Akcija za izboljšanje položaja v tovarnah ne sme običati, vsi in vse na shod, da damo duška svoji volji.

Sirčeva tovarna rase... Vsako leto podjetje prizidava nove oddelke k tkalnici. Tisti, ki argumentirajo s »kapitalistično slogiko« bodo rekli: »G. Sirc je pa res podjeten in tudi socialni čut ima, kajti zopet bodo brezposelni imeli možnost zaslužka.« Zasluzek pa je v tej tovarni slab, tako slab, da nekateri tovarnarji, ki nekoliko boljše plačujejo delavstvo, pri vsaki priliki spomnijo delavske zaupnike v svojih obratih na nezde, ki jih dobiva delavstvo v Sirčevi tovarni, povdarjajo, da te konkurence ne bodo mogli več dolgo zdržati. V sled izredno nizkih mezd je prizadeto delavstvo Sirčeve tovarne direktno, indirektno pa tudi delavstvo ostalih tekstilnih tovarn, ki trenutno nekoliko boljše zaslužijo, pa mu grozi, da ga bodo podjetniki, z ozirom na mezde v Sirčevi tovarni, prikrajšali na zaslužku. Ali ne bo delavstvo Sirčeve tovarne končno vendarle spoznalo, da je rešitev v svobodni strokovni organizaciji? Toda tudi delavstvo ostalih tovarn bo moralo v svojem lastnem interesu razviti akcijo in vplivati na Sirčeve robote, da se bodo zavedli svojih pravic.

Neznačajnost je pojav, ki se je udomaćil zlasti med meščanstvom. Vzrok neznačajnosti so danes vsi meščanski politiki, ki niso idealisti, ampak praktični materialisti in častihlepnosti. Orijentirajo se tako, kakor jim pač najboljše nese. Med neznačajneje prištevamo tudi vse one, ki niso »mož beseda«, ampak tako rekoč »liga mož«. Takih neznačajnejev je pa dosti tudi med delavstvom. Če bi jih ne bilo, bi današnji liberalni in monopolni gospodarski red že davno skrahal. Delavski razred danes bolj ko kdaj prej potrebuje značajnih ljudi. Za kar se danes odločis, prepričaj, da je to koristno, ne smeš jutri zavreči in blatiti. Delavec, ki se danes organizira, ne sme jutri organizacijo blatiti. Delavec, ki je naročil delavski časopis, prepričan, da mu je po-

V zadnji številki »Delavske Politike« smo poročali, da so se vrnilo štirje od devetih, za časa zadnjega volilnega boja premeščenih železničarjev (med tem so se vrnilo tudi ostali). »Slovenec« z dne 14. t. m. je pod gorenjim naslovom o tem poročal in dostavil, da so bili premeščeji postavljeni nazaj v Maribor na intervencijo podžupana g. Franja Žebota.

Mi v naši notici nismo niti z besedico omenili po čigavi zaslugi so se premeščeni vrnilo nazaj v Maribor, dasi premeščeni železničarji dobro vedo, kdo se je za nje najbolj zavzemal — ker smatramo, da smo vršili samo svojo sodružno in človeško dolžnost, ko smo napravili vse potrebne korake, da se storjena krivica popravi, ne pa, da bi iskali slave in priznanja. Za to smatramo, da je zelo neokusna »Slovenčeva« reklama za Žebota.

Da bo naša javnost vedela (v kolikor še ne ve), kaj se je od naše strani napravilo, da se storjena krivica popravi, smatramo za potrebno povedati to-le:

Takoj po premestitvi smo se obrnili na vse takratne merodajne kroge, zlasti na takratnega ministra dr. Marušiča, s prošnjo, da naj se premeščene železničarje vrne na njihova stara mesta, ker je bila naša lista itak zavržena, vlada pa je tudi že ukrenila vse potrebno, da zmaga. Uspeh te naše intervencije je bil ta, da je »Glas Naroda« dan pred volitvami sporočil, da je minister dr. Marušič izposloval, da bodo vsi premeščeni železničarji vrnjeni nazaj v Maribor.

Ker iz tega ni bilo nič, je s. Petejan 11. junija interveniral pri generalni direkciji in pri ministru g. dr. Marušiču in ponovno dobil zagotovilo, da se bo storjena krivica popravila. G. dr. Marušič je bil celo zelo začuden, da se to še ni izvršilo.

Nekaj dni na to je Jevtičeva vlada padla in smo dobili sedanjo vlado. S. Petejan je takoj pisмено opozoril sedanjega ministra g. dr. Spaha in g. dr. Behmena na, po prejšnjem režimu storjeno krivico, ter ju prosil, da naj jo popravita. V drugi polovici ju-

treben in v zavesti, da je njegova dolžnost podpirati in širiti ta list, se ga ne sme jutri odreči in naenkrat misliti, da mu je bolj potreben časopis z lepim ljubavnim romanom. Značajnost je: ako si danes nekaj obljubil, moraš tudi izvršiti, zlasti če se to da izvršiti s tvojo dobro voljo. Značajnost je: ako si se danes organiziral, da potem v redu plačuješ svoje prispevke; če si naročil delavski časopis, da ga v redu plačuješ. Značajnost pa zahteva tudi: ako ene ali druge dolžnosti radi res tehtnih vzrokov ne moreš izvršiti, da to poveš dotičnemu, ki je za to poklican oz. ki si se mu obvezal, da ne oviraš dela drugih in da te ne bodo prištevati k tistim, ki imajo dve legitimaciji v žepu. Le značajnež uživa zaupanje med delavstvom. Neznačajnež veča malodušje v delavskih vrstah. Vsaj enkrat v tednu naj si vsak izmed nas izpraša vest: ali sem izvršil svojo nalogo in svojo dolžnost.

Jesenice

Za enakopravnost žene!

V sredo, dne 13. novembra 1935 se je v glavni dvorani Delavskega doma na Jesenicah zbralo nad 300 mož in žena delovnega ljudstva z Jesenic, Javornika in okolice, da manifestirajo za enakopravnost žene. Shod je otvoril sklicatelj dr. Štampilhar, ki se je najprej spomnil 17. letnice premirja in vojnih žrtv. Nato je bila izvoljena za predsednico Korenova, žena tov. delavca, ki je po kratkih pozdravnih besedah oddala besedo publicistki Vodetovi. Njen preprosti, ali dosledni referat je zborovalce navdušil in prepričal o nužnosti uvedbe ženske volilne pravice. Sledila ji je Škerljeva,

Popravljen krivica

lija je bil s. Petejan osebno pri ministrih gg. dr. Spahu, dr. Behmanu in dr. Korošču. Ob tej priliki je prometni minister obvestil s. Petejana, da on ne bi imel nobenih pomislekov, da se premešcene vrne nazaj v Maribor, ako bi v spisu ne bila napisana obdolžitev, da so bili premeščeni radi komunistične propagande. Svetoval mu je, da naj se obrne na notranjega ministra g. dr. Korošča, ako on nima ničesar proti temu, da se omenjene vrne v Maribor, bo to takoj ukrenil. S. Petejan je še istega dne bil pri notranjem ministru g. dr. Korošču, ki mu je potrdil navedbe ministra dr. Spaha in pristavil, da ne more ničesar ukreniti, dokler se uradno ne dokaže, da dotični železničarji niso bili premeščeni radi komunistične propagande.

S. Petejan je takoj po prihodu iz Beograda interveniral pri predstojniku mestne policije g. Radoševiću in pri sreskem načelniku g. Makarju, od katerih je čez dva dni prejel uradna potrdila, da so bili premeščeni politično in moralno neoporečni.

Prejeta overenja je takoj poslal ministru g. dr. Korošču, kateri je bil tako prijazen, da je dne 5. 8. 1935 potom svojega kabinetnega tajnika sporočil s. Petejanu to-le:

»Gospod minister mi je naročil naj Vam sporočim, da je takoj po prejemu Vašega pisma zaprosil gospoda prometnega ministra, da delavce, ki so bili za časa volitev premeščeni, zopet postavi v službo v Mariboru.«

Iz istega kabineta je s. Petejan dne 12. oktobra prejel nov dopis z obvestilom, da je minister g. dr. Korošec ta dan zopet prosil prometnega ministra, da odredi takojšnjo premestitev pregnanih železničarjev nazaj v Maribor.

Dne 13. avgusta je prometni minister g. dr. Spaho obvestil ravnatelja OUZD v Sarajevu, s. Jakšiča, da je zadeva železničarjev, o kateri je govoril s. Petejan v teku, da se reši.

Cim je bil g. dr. Krek imenovan za ministra, smo ga potom s. Petejana obvestili in zaprosili, da intervenira v prilog zameščenih. Tudi od

strani s. dr. Topaloviča je bilo izvršenih več pismenih in osebnih intervencij.

Ko smo izvedeli, da je g. minister zadevo poveril generalnemu direktorju g. inž. Naumoviću, da jo reši, sta ss. Petejan in J. Jakšič dne 14. oktobra intervenirala pri generalnem direktorju, kateri ju je prijazno sprejel in sporočil, da bo zadeva skoro rešena, da čaka samo še na neko uradno poročilo iz Maribora. Cim to dospe, bo izdan nalog za premestitev.

Na podlagi te izjave je s. Petejan ponovno interveniral pri predstojniku mestne policije, kateri mu je sporočil, da je zahtevano poročilo že odposlal upravi tukajšnje delavnice d. ž. S. Petejan je takoj na to interveniral pri upravniku delavnice g. Joviču, kateri ga je obvestil, da je poročilo pravkar odposlal, da pa se je zakasnilo radi njegove odsotnosti, ker je bil na bolniškem dopustu.

Vse to smo takoj sporočili v Beograd. Čez nekaj dni je generalni direktor obvestil s. Topaloviča (in ne Žebota), da je že podpisal nalog, da se vse premešcene vrne nazaj v Maribor, kar se je medtem tudi že izvršilo.

Tako stoji zadeva in nič drugače.

Nismo vsega tega napisali, da bi iskali zaslug in priznanj za enega ali drugega, ker nismo podvrženi tej slabosti in ker smo vse, kar smo napravili, napravili samo iz čuta dolžnosti do preganjanih sodrugov (ki se pa tudi ne bodo smatrali za mučeničke, temveč za borce). Zasluge za to ugodno rešitev imajo vsi oni, ki so na katerikoli način pripomogli do te rešitve, vpoštevaajoč pri tem tudi gg. ministrov dr. Korošča in dr. Spaha. Obžalujemo samo to, da je bilo potrebno polnih 7 mesecev, da se je popravila očitna krivica, ki se je zgodila devetim železniškim delavcem in njihovim družinam. To dovolj jasno kaže v kakšnih razmerah živimo in kako zelo potrebno je, da pride mo končno iz teh razmer.

»Slovenčeva« poročanje se nam zdi neokusno in mislimo, da s tem ni napravil g. Žebotu prav nobene usluge.

žena tov. delavca, ki je v imenu delavskih žen pozvala vse navzoče k trajnemu delovanju za enakopravnost žene, ker je to pravo delo tudi za mir. Za njo je govoril dr. Štampilhar, ki je v imenu mož podprl zahtevo žene, potem s. Cvetko Kristan, ki je opozoril na uredbo o mobilizaciji za slučaj štrajka, s katero je bila pod Jevtičevno vlado praktično razširjena z naredbo vojaška dolžnost tudi na ženo, predsednica Korenova in tov. delavec Škerf. Ob zaključku je zbor sprejel soglasno nastopno

resolucijo:

Žene in moške delovnega ljudstva, zbrani na javnem shodu za enakopravnost žene na Jesenicah, dne 13. novembra 1935. ugotavljamo, da je različno gledanje na pravice moža in na pravice žene barbarstvo in zahtevamo na vseh področjih javne delavnosti človeka takojšnjo uvedbo enakopravnosti med ženo in možem. Zato zahtevamo predvsem uvedbo natančno take volilne pravice za ženo, za kakršno se borijo moški delovnega ljudstva, t. j. takojšnjo uvedbo splošne, tajne, enake, neposredne, sorazmerne, aktivne in pasivne volilne pravice, spozna-

vač v tej pravici bistvo človekovega vpliva na družbo in pozivajoč vsakogar k trajni borbi za zmago te zahteve.

Dris.

Šoštanj

Ugotovitev. G. Redolf Koren iz Šoštanja nam piše, da se govori po mestu, da je on poročevalec »Delavske Politike« v Šoštanju in nas prosi, da naj te vesti kot nesnovane zavrnemo. To storimo prav radi, ker z g. R. Korenom do danes nismo imeli prav nobenih stikov. Uredništvo.

PLETENE JOPICE
od 10 Din naprej v
Trpinovem bazarju

Konzumno društvo za Mežiško dolino

r. z. z. o. z. v Prevaljah

Poštni predal št. 3.
Telefon interurban št. 5.

Poštni čekovni račun 12.048.
Brzjav: Kodes Prevalje.

Osrednja pisarna in centr. skladišče v Prevaljah.

Podružnice:

Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II, Sv. Helena, Guštanj, Muta in pekarna v Prevaljah.

Zadruga nudi svojim članom vedno sveže blago po najnižjih cenah. — Hranilne vloge sprejema centrala v Prevaljah in njene podružnice ter jih obrestuje po najvišji obrestni meri. Vse nove hranilne vloge se na zahtevo vlagatelja takoj izplačajo. — Prodaja se le članom. — Član društva postane lahko vsak. — **Delež znaša samo Din 100.—**

Delavci in delavke! Kupujte svoje življenjske potrebščine le v svojih zadrugah.

POZOR

Za nakup zimskega perila, trikotaže, pletenin, toplih nogavic, rokavic, volno, snežk, galoš, finih in priprostih domačih čevljev, dežnikov.

lepih, praktičnih miklavževih daril

se cenj. občinstvu toplo priporoča tvrdka

F. M. Schmitt, Ljubljana, Pred škofijo 2, Lingerjeva 4

Pozor na izložbe in nedeljske razstave! Ogljed blaga brezobvezen!
Cene blaga znatno znižane!

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. Telefon št. 2324